

Præ EUD

Parat til erhvervsuddannelse

Parat til erhvervsuddannelse

"Eleverne skal udvikle deres talent, de skal erkende at det kræver øvelse og træning at blive bedre, de skal opleve at talent udvikles i et fællesskab, hvor man øver, kopierer og bliver vejledt. Gennem denne proces finder eleven sine styrker, og bliver bedre rustet til at træffe kvalificerede valg."

I foråret 2011 besluttede Husholdnings- og Håndarbejdsskolerne at skifte navn til Frie Fagskoler. Dette var resultatet af et omfattende arbejde med at dokumentere skoleformens faglighed, pædagogik og resultater. Det indebar bl.a. en redefinering af kernefagligheden fra 2 til 7 metaforer.

Flere skoler har været opmærksomme på det naturlige sammenspil med EUD, og tilbudt erhvervsuddannelser, brobygningsforløb o. lign. og det er disse tanker vi prøver at strukturere med "Parat til Erhvervsuddannelse". "Parat til Erhvervsuddannelse" tilbyder en fælles ramme som skolerne kan bruge i struktureringen af skolernes tilbud, der lever op til skoleformens grundlæggende idéer samt honorerer kravene til, at uddannelsesstilbud skal kunne byde ind i forhold til 95 % målsætningen. En fælles ramme vil styrke mulighederne for en profilering, der kan være toneangivende på uddannelsespaletten.

"Parat til erhvervsuddannelse" er et alment dannende forløb på en fri fagskole og en forberedelse til erhvervsuddannelse. Kostskoleeffekt, gøremålsundervisning og den specielle vejledning giver eleverne kompetencer og motivation til efterfølgende at vælge den rigtige erhvervsuddannelse og undgå frafald. Kurset repræsenterer ikke en helt ny faglighed, men er en modernisering og udvidelse af den eksisterende. De frie fagskoler har en pædagogik og faglighed, der matcher en del af de 20 % af en ungdomsårgang, som enten ikke starter på en ungdomsuddannelse eller er startet, men falder fra.

I april 2011 foretog Politiken en rundspørge blandt 600 lærere på erhvervsskolerne, og samtlige lyder det, at alt for mange elever mangler motivation og faglige kundskaber. Dette resulterede i en artikelserie, der behandler de udfordringer og negative fremtidsscenarier erhvervsuddannelserne skal arbejde med. En af konklusionerne fra eksperterne er, at skolesystemet skal trækkes i en virkelighedsnær retning, hvis vi skal fange de ikke-boglige. Vi skal væk fra en skole, der ikke kan tilbyde Peter olie på fingrene, men kun masser af teorier og projektarbejde¹. Konklusionerne understøttes af tal fra AKF fra august 2011².

Den opgave kan de frie fagskoler være med til at løse.

¹ Politiken 28. april 2011

² Se bilag

Hvilken målgruppe henvender kurset sig til?

Kurset henvender sig til unge, der skal udvikle kompetencer på nogle af følgende områder:

- Udvikling af personlig livsstil
- Modenhed
- Punktfaglighed i dansk, engelsk og matematik
- Erhvervsfaglige kompetencer
- Afklaring i forhold til valg af erhvervsuddannelse

Hvad er formålet med kurset?

Formålet er,

- (1) at give eleven et skoleforløb hvor eleven erhverver almene kompetencer, der forbereder til uddannelse, arbejde og liv
- (2) at tilbyde eleven en undervisning, der sigter mod **den** erhvervsuddannelse, som eleven ønsker og magter
- (3) at give eleven punktfaglighed i boglige fag, eller fag der giver lige netop de erhvervsfaglige kompetencer, som eleven har behov for i relation til den ønskede uddannelse
- (4) at hjælpe eleven til afklaring i forhold til valg af erhvervsuddannelse ved at diskutere tvivlsspørgsmål eller få afprøvet en faglig retning

Denne afklaring kan, på den enkelte skole, ske inden for de uddannelser skolen tilbyder. Kurset rummer specielt tilrettelagt praktik på erhvervsskole, studiebesøg og praktik. Motivation og ansvar for egen læring, er grundlæggende fokuspunkter i Parat til Erhvervsuddannelse. Eleverne kommer på skolen på samme vilkår som skolens øvrige elever og deltager i kostskolelivets pædagogisk tilrettelagte samvær og øvrige samvær.

Målet er derfor:

- at eleven efter at have gennemført kurset er afklaret i forhold til valg af uddannelse
- at eleven ved hvordan uddannelsen er struktureret
- at eleven er forberedt på de krav der stilles til personlige og faglige kompetencer
- at eleven er motiveret og målrettet

Dette sikrer, at den unge kommer i gang med en uddannelse, vælger den rigtige uddannelse og ikke falder fra.

Afhængig af elevens behov, kan der vælges mellem 24 og 42 ugers kursus. Eleven kan tilmeldes både som dag- og kostelev.

Oversigtsskema

Skemaet rummer de umiddelbart relevante erhvervsuddannelser med udgangspunkt i skolernes faglighed og pædagogik. Den enkelte skole kan, på baggrund af skolens specielle faglighed, vælge hvilke uddannelser den vil tilbyde at spille op imod på "Parat til Erhvervsuddannelse". Skemaet illustrerer faglig sammenhæng mellem metafag og erhvervsuddannelser. To XX indikerer direkte faglig snitflade, ét X nogen snitflade og 0 indikerer ingen snitflader. "Parat til erhvervsuddannelse" kan kombineres med 10. klasse, dog skal det sikres at 1/3 kravet overholdes i forhold til lovgivning. Derfor vil der være nogle erhvervsskoleindgange, der ikke kan kombineres, hvis ikke 1/3 kravet udvides.

	MAD	IDRÆT	KROP	DESIGN	HÅNDVÆRK	PÆDAGOGIK	FORBRUGER ØKONOMI	Mulighed for 10. klasse
Sundhed, omsorg og pædagogik								
Pædagogisk assistent Uddannelse: 2 år 9½ måned Antal uddannelsesaftaler 2010: 1.521	X	X	XX	X	0	XX	X	X
Social og sundhedshjælper³ Uddannelse: 1 år 7 måned Antal uddannelsesaftaler 2010: 9.544	X	0	X	0	0	X	X	X
Social og sundhedsassistent Uddannelse: 3 år 3 måneder Antal uddannelsesaftaler 2010: 4.142	X	0	X	0	0	X	X	X
Mad til mennesker								
Ernæringsassistent⁴ Uddannelse: 3 år Antal uddannelsesaftaler: 440	XX	0	XX	0	0	0	X	X
Gastronom⁵ Uddannelse: 3 år 9 måneder Antal uddannelsesaftaler 2010: 1.737	XX	0	XX	0	X	0	XX	X
Tjener⁶ Uddannelse: 3 år 4 måneder Antal uddannelsesaftaler 2010: 358	XX	0	X	X	X	0	X	X
Bager	X	0	X	X	X	0	X	X

³ Social- og sundhedshjælper er første del af social- og sundhedsuddannelsen. Det er muligt at stå af og arbejde som SOSU-hjælper for senere at genoptage uddannelsen og blive SOSU-assistent.

⁴ Mulighed for afstigning til Ernæringshjælper efter 1 år 6 måneder.

⁵ Der er to uddannelsesretninger Kok eller Cater, hvor ca. 90 % tager kokkevejen. Derudover er der mulighed for afstigning til Gastronomassistent efter 1 år 6 måneder

⁶ Der er mulighed for afstigning til Konference- og Selskabstjener efter 1 år 8 måneder.

Uddannelse: 3 år 7 måneder ⁷ Antal uddannelsesaftaler 2010: 313								
Krop og stil								
Fitnessinstruktør Uddannelse: 1 år 6 måneder Antal uddannelsesaftaler 2010: 69	X	XX	XX	0	0	XX	X	X
Frisør Uddannelse: 4 år Antal uddannelsesaftaler 2010: 897	0	0	X	X	X	0	X	0
Badeassistent⁸ Uddannelse: 2 år Antal uddannelsesaftaler 2010: 25	0	X	XX	0	X	X	0	X
Produktion og udvikling								
Beklædningshåndværker Uddannelse: 3 år 3 måneder Antal uddannelsesaftaler 2010: 89	0	0	X	XX	XX	0	X	X
Merkantil								
Butiksmedhjælper⁹ Uddannelse: 2 år Antal uddannelsesaftaler 2010: 960	0	0	X	X	0	X	XX	X
Salgsassistent Uddannelse: 4 år Antal uddannelsesaftaler 2010: 3.145	0	0	X	X	0	X	XX	X
Bygnings- og brugerservice								
Ejendomsservicetekniker¹⁰ Uddannelse: 3 år 3 måneder Antal uddannelsesaftaler 2010: 227	0	0	0	X	XX	0	0	0
Serviceassistent¹¹ Uddannelse: 2 år Antal uddannelsesaftaler 2010: 364	X	0	0	0	XX	0	0	0

⁷ Mulighed for afstigning til Brødbager efter 2 år og 1 måned.

⁸ Helt ny uddannelse, der på sigt skal dække alle danske svømmehaller. I Danmark findes 172 svømmehaller og et utal af fitnesscentre. Der må være et større marked for uddannelse af personale til disse områder, end det der pt. dækkes. Hvis vi som skole skal opdyrke et af disse områder, hvad kræver det så yderligere i forhold til den allerede skitserede liste?

⁹ Butiksmedhjælper er første del af detailuddannelsen m. specialer. Man kan efter afstigning senere genstarte på uddannelse og læse videre til fx Salgsassistent.

¹⁰ Det er muligt at stå af efter 2 år og 5 måneder og blive Ejendomsmedhjælper.

¹¹ Det er muligt at stå af efter 1 år og 6 måneder og blive rengøringstekniker.

Markedet

Der er flere måder at opgøre markedspotentialet på. I oversigtskemaet er antallet af uddannelsesaftaler indenfor de enkelte uddannelser brugt som mål. I vurderingen af det samlede markedspotentiale skal følgende betragtninger også inddrages:

- Tilgangen fra 9. og 10. klasse til EUD grundforløb var i 2010 samlet 15.500 elever. Heraf kommer ca. 7.000 fra 9. klasse og 8.500 fra 10. klasse (af de 8.500 er det ca. 2.900 der kommer fra efterskolens 10. klasse).
- Frafaldne fra de gymnasiale uddannelser er ca. 9.000. I løbet af 15 måneder efter afbruddet vælger ca. 2.300 en erhvervsuddannelse mens ca. 4.000 vil ikke have påbegyndt en uddannelse. Der er et markedspotentiale i begge grupper. Hertil kommer at en mere målrettet vejledningsindsats i de kommende år måske vil medføre at op til ca. 1.500 som i dag tager en erhvervsuddannelse efter bestået studentereksamen vil blive vejledt til at gå erhvervsskolevejen (eller prøve det af på en fri fagskole). Dette erhvervsskolemarked har Højskolerne har satset meget på at opdyrke de seneste 2-3 år.
- Elever på de kommunale 10. klassecentre udgør ca. 12.000 elever. En stor del af disse elever går på praktisk-kreative linjer.
- Der er i 2011 tilmeldt det samme antal til en 10. klasse på en fri fagskole som på landes erhvervsskoler.
- Regeringen har tidligere skønnet antallet af unge som hverken er i uddannelse eller arbejde til ca. 10.000 personer, og der er givetvist stadigvæk en "en pukkel" som skal afvikles uanset målrettede initiativer på området.

Struktur – to fiktive eksempler

For at illustrere hvordan "Parat til Erhvervsuddannelse" kan implementeres på skolerne er der i nedenstående lavet to rudimentære skemaer – ét uden 10. klasse og ét med 10. klasse. I de færreste tilfælde vil alle elever på "Parat til Erhvervsuddannelse" have fokus på samme erhvervsuddannelse fx SOSU, og skemaet antager at der er fokus på 3 forskellige erhvervsuddannelsesindgange, fx;

- Linje 1. Mad til mennesker
- Linje 2. Sundhed, omsorg og pædagogik
- Linje 3. Krop og stil

Gruppen af elever der er tilmeldt på kurset, fordeler sig på 3 linjer, og ingen ønsker 10 klasse som grundpakke, men enkelte elever ønsker at afslutte et enkelt fag enten engelsk eller dansk med afgangsprøve på 10. klasse¹². Kurset kan deles i flere perioder hvor skemaet ændres for at tilpasse fagligt behov. Der er ikke indlagt valgfag eller praktik¹³ i skemaet, men det kan indlægges efter behov.

Parat til erhvervsuddannelse uden 10. klasse

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Dansk/Engelsk/Matematik efter behov	Studie-erhverv	1.hjælp	Dansk/Engelsk/Matematik efter behov	Krop og ergonomi
Områdefag	Mad på SU	Områdefag	Samfundsfag	Forbrugerøkonomi
Fællestime	Praktik/brobygning	Idræt	Områdefag	Design

Sorte timer er "almene timer" og er fælles for alle.

Røde timer er "punktfaglige fag" hvor den enkelte elev vælger hvilke områder der skal forbedres. For de elever, der ønsker at afslutte et fag med prøve, skal deres røde timer tilfalde et fag fx dansk. Det vil måske være hensigtsmæssigt, at skemalægge holdets røde timer fælles med skolens 10. klasses boglige timer, hvis en sådan findes.

Grønne timer er erhvervsfaglige timer rettet mod elevens ønskede linje. Fra starten af skoleåret identificeres de valgte erhvervsuddannelses-indganges fælles faglige snitflader til skolernes metafor. Et område kan være Krop – fx "anatomi", "fysiologi" og "ernæringslære". Den grundlæggende undervisning er fælles, og ligeledes kan en del af den specialiserede undervisning være fælles, men med differentieret fokus, fx "anatomi og fysiologi i praksis"¹⁴.

Parat til erhvervsuddannelse kombineret med 10. klasse¹⁵

¹² Dette kræver en dispensation, da skoleformens almene kurser ikke giver mulighed for at afslutte fag med eksamen på 10. klasses niveau.

¹³ Den specielt tilrettelagte praktik på erhvervsuddannelse er p.t. ikke indenfor lovens rammer, og kræver at der søges dispensation.

¹⁴ For alle tre linjer, vil det være relevant at arbejde med forbrænding i forhold til energioptag, men rettet mod forskellige målgrupper. Denne undervisning kan stadig godt foregå udelt, men med flere lokaler til rådighed. I en del af den specialiserede undervisning, er det nødvendigt at dele eleverne i 3 linjer. Linje 1 skal fx lave kostprogrammer med hensigtsmæssigt sammensætning af energigivende stoffer, Linje 2 arbejde med hverdagsrehabilitering af ældre og aktive lege for børnehaverbørn, mens linje 3 skal arbejde med målrettet træning af kondition. I nogle af disse timer vil det kræve ekstra lærerressourcer, men man kan også forestille sig at linjerne på skift er i korte praktikforløb. Det nemmeste vil naturligvis være, hvis skolen har 30 elever på "PTE" kurset, så det er naturligt at dele holdet.

¹⁵ Eksemplet er skitseret på samme betingelser som ovenstående.

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
10.klasses fag Dansk/Engelsk	10. klasses fag Engelsk/Matematik	Mad på SU	Områdefag	Design
Forbruger- økonomi	Områdefag	Idræt	10. klasses fag Dansk/Matematik	Krop og ergonomi
Fællestime				

Sorte timer er fælles for alle.

Røde timer er 10. klasse fag, hvor der er lagt op til, at eleven afslutter med prøve¹⁶.

Grønne timer er erhvervsfaglige timer beskrevet i første eksempel.

¹⁶ Der lægges det antal timer, der er nødvendige for at stå mål med undervisningen i 10. klasse dansk, engelsk og matematik.

To do liste "Parat til erhvervsuddannelse"

Tænk ud af boksen!¹⁷

¹⁷ Er der uddannelser, hvor der kan være et fremtidigt samfundsmæssigt behov, og hvor vi som skole kan være med til at opdyrke et område, så gælder det om at se det. Hvis man ser på notatets oversigt over uddannelser fremgår det, at på uddannelserne fitnessinstruktør(69) og badeassistent(25) indgås meget få uddannelsesaftaler. Måske kan en af disse uddannelser være interessante for skolen.